ԲՈՒՐԱՍՏԱՆ ՄԱՆԿԱՆՑ

ՏԵՏՐ 23 1886 ՀԱՏՈՐ Ե·

ՀԱՆՆԱ ՄՕՐ

Օրիորդ Հաննա Մօր, հանրածանօթ իր գործերովը, վարժապետի մը դուստր էր, և ընդունեց իր հօրմէն բարձրագոյն կրթութիւն մը։ Շատ կանուխէն, նա նշանաւոր եղաւ իր հանճարովը, և դեռ խիստ փոքր եղածատեն, չարադրեց օգտակար պատմութիւններ։ Տասն ինն տարեկան հասակին, նա ի լոյս ընծայեց իր առաջին կարեւոր գործը Երջանկութեան խուզարկութիւնը վերնագրով։ Այս գիրքը խիստ մեծ ընդունելութիւն գտաւ, այն ատենէն ի վեր չարունակեց միշտ գրելու, և այս գործերը իրեն վաստկցուցին հարստութիւն, պատիւ և յարգանք։ Այն ժամանակին Հաննա Մօր թէպէտ և ունէր պարտուց սէրն և իրաւանց ամենաբարձր զգացումը, սակայն դեռ Յիսուսի չէր հաւատար իբրեւ իր Փրկիչն։ Բայց մի մեծ փոփոխութիւն կատարուեցաւ ի նա Ս. Հոգւոյ ազդեցութեամբ. զգաց որ խեղճ մեղաւոր մ'էր և հաւատաց Յիսուսի՝ կատարեալ և ձրի փրկութիւն մը ստանալու համար. այն ատեն այս աշխարհի փառքը և բոլոր այն յաջողութիւնները զոր կըրնար ստանալ, իրեն համար նշանակութիւն մը չունեցան բաղդատմամբ մեր Փրկչին ճանաչողութեանը։ Այս վայրկենէն սկսեալ, օրիորդ Մօր միայն փափագ մի ունեցաւ, այն է նուիրել ինչ որ ունէր՝ Աստուծոյ թագաւորութեան զարգացմանը։ Նա հաստատեց վարժարաններ տղայոց համար, գրեց գրքոյկներ աղքատաց համար, աւելի մեծ գրքեր՝ կրթեալ մարդոց համար, և ի գործ դրաւ բոլոր իր ազդեցութիւնը յաջողցնելու համար իր այս զանազան գործերը։ Բնականաբար, պատահեցաւ հակառակորդներու. մեծատուններն չճանչցան այն բարի չարժառիթներն որոնցմով կը գործէր և աղքատներն անոր վրայ վստահութիւն չունեցան. խիստ քիչ օգնեցին նմա, այնպէս որ սէտք եղաւ չատ քաջասրտութիւն և իմաստութիւն իր գործը յառաջ տանելու համար։

Շատ մը տարիներ, օրիորդ Մօր, իր քերց օժանդակութեամբ, չարունակեց հրատարակել փոքրիկ գործեր։ Սոքա գըրուած էին առոյգ և ընտանի ոճով մ'որ դիւրընթեռնլի կընէին հասարակ ժողովըրդեան։ Այս գրքերը, բոլոր գիւղին մէջը ծախուելով փերեզակներու միջոցաւ և ուրնավաճառներու մէջ ծախուելով, հասան ամենահեռաւոր տեղերն և կ'ընդունուէին մեծաւ հաճութեամբ պարզամիտ մարդոցմէ և տղայոցմէ, նոյնպէս զանոնք ձրի կը տրուէր զօրաց, նաւաստիներուն և բանտարկելոց։

Տարիներն անցան իր օգտակար աշխատութեանց մէջ տեղ, և վերջապէս Հաննա Մօր խոր ծերութեան հասաւ. իր կեանքն ուրախութեամբ և բազմաթիւ ցաւերով խառն եղան. բայց այս ամենուն մէջ տեղ նա անփոփոխ սիրած էր իր քրիստոնէավայել կեանքն, և դադրած չէր զբաղելու՝ տարածել Աւետարանի ճանաչողութիւնը։ Ուստի իր կենաց աստղրիզին վերջն խաղաղ և զուարթ եղաւ, յինքն կրելով մինչեւ ցվերջ հնազանդութեան, ուրախութեան և սիրոյ յատկանիշը։

Իր մահուան ակողնոյն մէջ կըսէր։

« Ամեցէք չնորհօք և մեր փրկչին Յիսուսի Ք/ իստոսի հաւատոյ մէջ. — Յիսուս ամեն ինչ է յամենեսեան. — Շընորհաց, լուսոյ, սիրոյ Աստուած յերկինս մի միայն ձեզ ունիմ. գիտեմ թէ իմ ազատիչս կենդանի է. — յանուն Քրիստոսի. յանուն Քրիստոսի. — Գըթութիւն, Աստուած իմ։ Խնդրած ամեն բանս աս է, երբեք չեմ տազտկանար քեզ դիմելու..... » Ի Տէր հանգեաւ 1833

սեպտեմբեր 7ին ։

Քիչ ժամանակ կայ որ Անգղիոյ նախարարապետ Պ. Կլատսթոն, մրցանակաբաշխութեան հանդիսի մը մէջ ճառած ատեն հետեւեալն ի մէջ բերաւ. « Երբ ես հազիւ չորս տարեկան էի, մայրս գիս առնելով օր մը տարաւ իրեն հետ յայցելութեան՝ այն ժամանակ իւր գիտութեամբն և բարութեամբն համբաւաւոր տիկնոջ մը՝ օրիորդ Չաննա Մօր անուանեալ. նա իւր հիւրնական գրքերէն մին ինձ պարգեւեց. տղայի մը համար օգտակար եղող գիրք մ'էր, և նա ինձ ըսաւ որ զայն կուտար, պի ես նոր յաչխարհ մտնելու վրայ էի և ինքն անկէ դուրս ելնելու վրայ էր ։ »

Պ. Կլատսթոն երկարօրէն ճառեց յետոյ դպրոցական տարիներու լաւ դործածելու կարեւորութեանը վրայ, և չանաց զգալի ընել տղայոց. ինչ որ իրենց կ'աւանդուէր սորվիլ հիմնականապէս, զանոնք ապահովցնելով թէ բոլոր այս հմտութիւններն կրնան իրենց օգտակար ըլլալ վերջը ։ « Կայ ձեր բոլորին քով, չարունակեց Պ. Կլատսթոն, բարի մարդու մը հանգամանքը. եթէ դուք հաստատուն կամք ունենաք, միշտ պիտի գտնէք լաւ փոքր տեղ մը այս աշխարհիս մէջ, եթէ դուք աշխատիք, աշխատութիւնը օրէ օր ձեղ պիտի ըլլայ աւելի դիւրին և հրապուրիչ, որովհետեւ Աստուծմէ ընդունած պարգեւներդ քանի որ արդիւնաւոր ընէք, դուք անկէ նորեր ալ պիտի ընդունիք ։ Ա յն ատեն ձեր հորիզոնը պիտի ընդլայնի և ձեր օգտակարութեան միջոցները պիտի բազմապատկին ։ Խորհուրդս եղէք, ջանացէք, սա զգացմամբ թէ՝ կեանքը մեծ եւ գեղեցիկ իր մ'է..... Աստուած մեր հայրն է, և զմեզ օժտած է մտաւորական կարողութիւններով, որ կարող կընենք զմեզ գոյն փառաւորել այս աշխարհիս մէջ ։ Իսկ՛ւ թէ նկրտինք չա-

չունակ դէպ ի այս վսեմ նպատակն ։

Թարգ. Ֆրանսիսքենեան

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ

ԿՈՁՐ ՏՂԱՆ

Ասեն Թ'արփի պայծառ փայլի,
Ծաղիկն ի գետ շնօրհօք հակի.
Եւ Թէ Թռչուն ի քաղցրախօսիկ,
Եւ բիւր այերց միջատք ջնջին
Լուսոյ, բոյրի յ'ովկէանին՝
Յ'անբաւ միջոց Թռչտին մեղմիկ :

Ասեն յ'երկինս անդ ի գիշեր
Խորհրդաւոր փայլին հուրեր,
Այք քաղցր յ'անուն աստեղք կոչին.
Եւ Թէ ի ծովու տխրակոհակ
Ալեաց, հողմոց միշտ նշաւակ
Առագաստաւոր նաւեր սահին ։

Ծաղիկներու ասեն Թէ բոյր
Նուազ հաճոյ է քան ըզԹոյր
Որք ի ԹերԹիկս անդ շողշողան
Թէ բիւր ծործորք եւ բըլուրներ,
Կանաչ մարգերը, լեռներ, ջրերը,
Թէ անտառներ, ծիրք կուսական :

Ունին քաղցրիկ, ջինջ հրապոյրներ
Այց առջեւ պարտ է ծնրադրել
Ա յն քանի՛ պերճ շքեղութեանց ։
Բայց ես տեսնել ո՛չ, չի ցանկամ
Ո՛չ ծովն, լըսեմ զոյր հեռուստ ձայն
Ո՛չ գեղեցիկ գոյներն ծաղկանց :

Կապոյտ երկին, ո՛չ քաղցր արփին,
Ո՛չ պուրակներն, միրգս երփներփին,
Ո՛չ Թռչունս, ո՛չ լոյս, ո՛ Աստուած
Բոլոր բարիս ոչ աստենի
Աւա՛ղ, տեսնել չի՛ կամէի
Եթէ ոչ լոկ մայրս կարօտցած :

ՅՈՎՀ. ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԵԱՆ

Աշ. Ներսիսեան վարժ. Աստփազարի

ԱԼՊԻՐ ՄՕՆԹԷՄՕՆ

(1821 — 1850)

ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ՀԻՄՕԻՄԱՑԻՆ

ԻՏԱԼԻԱ

—

(Շարունակութ. , տես տետր 22)

ԹԻՒՐԷՆ

Թիւրէնն խիստ կանոնաւոր և գեղեցիկ ու գրեթէ ամենէն չքեղն է իտալական քաղաքաց մէջ : Սիրուն դաշտի մը մէջ կը գտնուի Բօ գետին վրայ , 100,000 բնակիչէ բաղկացեալ է . Թիւրէնի մէջ եղող հրջագայութեան վայրերը գեղեցկութեան կողմանէ կը մրցին Միլանի գբօսավայրից հետ : Մեծաղուն և հմայիչ կերպարանք մ'ունին , նա մանաւանդ Բօ գետին ափունքը : Մեծ թատրոնը խիստ չքեղազարդ սրահ մ'է օթեականերու հինգ կարգերէ բաղկացեալ :

Թիւրէնէն մէկ մղոն հեռի կը գտնուի Սթիբիոն իսկ սիրուն պալատը և յայնկոյս Բօի , ի բարձունս կը նշմարուի Սիւբէրկայի դղեակը , Սարտենիոյ թագաւորաց Սէն Տընին : Երկու մղոն հեռի կը գտնուի նաև արքայական դղեակ մ'որ Իտալիոյ իշխանաց վերսայլն է : Երկաթուղին զմեզ այժմ Թիւրէնէ ի Ձենովա կը տանի , որոյ վրայ մի քանի կարեւոր տեղեկութիւններ տալ հարկ կը համարինք :

ՁԵՆՈՎԱ

Եթէ ճշմարիտ արուեստագէտը մտնէ Ձենովայի մէջ , ի՛նչպիսի քաղցր զգացմամբ կը պաշարուի ի տես այն գեղեցիկ դահլիճներուն , այն ճոխ յիշատակարանաց և մանաւանդ այն մեծաչուք տաճարներուն որոնցմով լի է սոյն քաղաքը: Մարմարեայ պալատները այնքան բազմաթիւ են որ մարդ պահ մը կրնայ հաւատալ թէ Ձենովայի բնակիչք արքայազուն իշխաններ են միայն :

Ինչ որ Ձենովայի մէջ ամենէն աւելի ուղեւորին ուշադրութիւնը կը գրաւէ , այդ իսկ իւր նեղ փողոցներն են : Տուներն մինչեւ վեց յարկ կը լինին և արեգական ճառագայթներն չեն ողջուներ բնաւ գետնայարկը : Ձենովայի ամէն չինուածոց ճակատը երբեմն նկարներովքանդակեալ էր : Այսօր դոցա մնացորդքն միայն գոյութիւն ունին և տուներն յոյժ բարձր են . փոխանակ տանց վրայ տանիք լինելու , ընդարձակ պատչգամներ կը գտնուին : Երեկոյին անդ զով օդ կը շնչէ Ձենովացին և կը զարդարէ կիտրոնիներու , ծաղկանց և նարնջենեաց թաղարներով :

Մեծ փողոցը կը բաղկանայ երեք երկրորդական փողոցներէ և ամենուն սալարկները լայն քարերով կազմուած են :

Ձենովայի նաւահանգիստն ընդարձակ է . պատերազմական մեծամեծ նաւերն իսկ կրնան անդ մտնել : Այդ նաւահանգըստին խորը , արեւելեան կողմը կը գտնուի Ֆրանսական նաւահանգիստը, ուր հաստատուած են վաճառականաց կրպակները : Ընդ ամենը 100,000 բնակիչ ունի : Տալով մեր հրաժեշտի ողջոյնը հինօրեայ վաւաօք հպարտ Ձենովայի , չարունակենք մեր ճանապարհորդութիւնը դէպ ի հարաւային կողմն , ուր մեր ամենէն աւելի ուշն պիտի գրաւէ Նաբօլի , Եւրոպիոյ գեղեցիկ դիրք ունեցող քաղաքներէն մին :

Մնացեալն յաջորդ թերթով

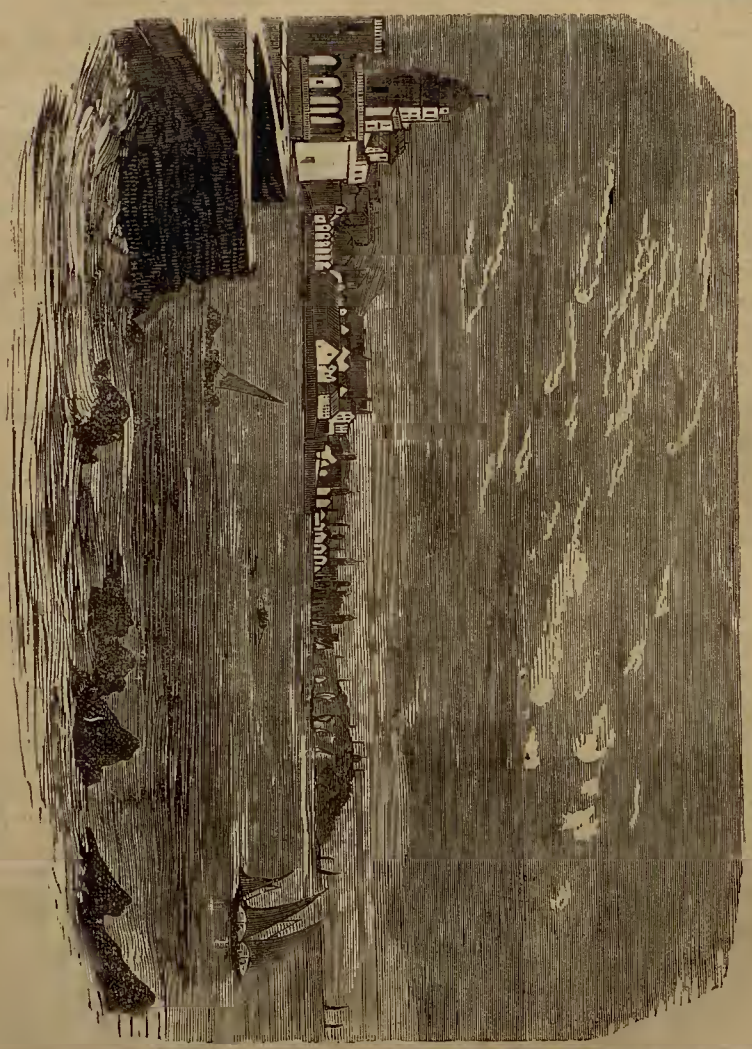

ՆԱՎԱՀԱՆԳԻՍՏ

ԱԶՆՈՒԱԿԱՆՆ ԵՒ ԳԻՒՂԱՑԻՆ

Օր մը գիւղացի մը տուն դարձաւ գինովցած և իւր կնոջ պատմեց թէ իւր տիրոջ հանդիպեր էր :

— Ի՞նչ բանի վրայ խօսեցաք , հարցուց կինն :

— Ինձի հարցուց թէ՝ ո՞րկէ կուգայի , և երբ իրեն ըսի թէ տօնավաճառէն կը դառնայի , հարցուց թէ՝ մե՞ծ էր տօնավաճառը : Ասոր պատասխանեցի թէ չափած չէի :

— Գէշ հասկցաք , ըսաւ ինձ ուղղած հարցումս , գիտնալ կ'ուզէի թէ տօնավաճառին մէջ շատ ծախողներ և գնողներ կայի՞ն :

— Չհամրեցի զանոնք , պատասխանեցի :

— Խելքդ ո՞ւր է :

— Տեղ մը դացած չունի , պատասխանեցի , քանի որ քառորդէ մ'ի վեր անշարժ կեցած կը խօսակցինք :

— Ա՛հ , թշուառական , գոչեց կինը դողդոջուն և ահաբեկ , ի՛նչ թշուառութեան սլիտի ենթարկեն զմեզ քու խօսքերդ : Իշխանն ուրիշ բան չըսա՞ւ :

— Այո , ըսաւ , հարցուց թէ ի՞նչ ըրի տօնավաճառին մէջ :

— Ինչ որ ամէն օր ձեր մեծամտութիւնը կ'ընէ , պատասխանեցի : Գինովցայ :

— Հարիւր անգամ գէշ պատասխան մ'է այդ , մեր յրած ամէն տառապանքներն աննշան են բաղդատմամբ անոնց՝ որք կ'սպառնան մեզ և կը վախնամ թէ դարման չկայ ամենեւին : Քեզ տարերկրեայ սենեակի մը մէջ պիտի բանտարկեն , և այն տեղ ինչպէս պիտի սնուցանեմ փոքրիկ տղաքներս . պիտի ստիպուիմ մուրալ : Եթէ վաղն անխոհեմութեանցդ տխուր հետեւանքներն չտեսնեմք , լաւ է որ մեր սուրբ պաշտպանին տաճարին մէջ մոմ մը վառենք :

Բայց գիւղացին ամենևին ուշադրութիւն չըրաւ իւր կնոջ խօսքերուն և երեքուն քայլերով գնաց ընկաւ իւր անկողնոյն վրայ : Երկու վայրկեան յետոյ կը նննջէր խորդալով :

Հետեւեալ առաւօտուն դեռ արեգակը նոր ծագած էր , երբ գիւղացւոյն դուռը կը զարնէին : Բարի կինն ուզեց անկողնէն դուրս քաշել գիւղացին , որու քունը վերջացած չէր տակաւին , այնպէս որ մինչեւ անգամ ուշադրութիւն չըրաւ թէ ո՛վ էր դինքն անհանգիստ ընողն : Ուստի կինն ստիպուեցաւ անձամբ բանալ և ճանչցաւ իշխանին սպասաւորն որ կուգար իմացնել գիւղացւոյն թէ պարտէր ժամը տասն և մէկին դղեակը գըտնուիլ :

— Մի՞թէ կը սխալէի ըսելով թէ կորսուած եմք , ըսաւ կինն :

— Գիտցի՛ր կին թէ ես յիսուն տարուան փորձառութիւն ունիմ և անխոհեմութեան ճամբուն մէջ այնքան յառաջացած չեմ որ մոլորիմ և չկարենամ ետ դառնալ :

Այս ըսելով միւս կողմը դարձաւ եւ նորէն քնացաւ :

Ժամը տասնումէկին մօտ խեղճ կինն ստիպուեցաւ բռնութեամբ դուրս քաշել անկողնէն իւր ամուսինն , որպէս զի կարենայ հասնիլ ժամադրութեան : Բայց աստի խորհած էր և իւր ամուսնոյն հաղորդեց այն միջոցն որով կրնար հանդարտեցնել իշխանին բարկութիւնն ,

— Ահա երկու նպաստակիներ , ըսաւ , զորս խնամած և սնուցած եմ մեծ նեղնեղութեամբ , կարծելով որ օր մը մենք պիտի ուտէինք : Շատ դէր են և իրենց միսն ախորժահամ է : Բաճկոնիդ տակ պահէ զանոնք և տար նուիրէ իշխանին . կարելի է երբ տեսնէ այս գեղեցիկ ընծայն և երբ ներումն խնդրես այն անխոհեմ խօսքերուդ համար , զորս արտա-

սանած ես գինով վիճակի մէջ, կարելի է ներէ քեզ։ Գիւղացին առանց պատասխանելու բաճկոնին ներքև պահեց երկու նապաստակները և մեկնեցաւ։ Իչխանը որ երկար ժամանակէ ի վեր ասոր գալատեան կ'սպասէր պատուհանին առջև կեցած, այնպէս որ նշմարեց գիւղացին որ իւր սովորութեան հաւատարմ յարդաքայլ կը յառաջանայր իբր մարդ մը որ ամենեւին չվատածիր թէ յանցանք մը գործած է և թէ այդ դարմանելու համար կոչուած է։

— Է՛հ, վերջապէս կուգա՞ս, չար կատակաբան, գոչեց իրեն։

— Հրամայեցէք, տէր իչխան, պատասխանեց գիւղացին։

Հարկ չէ ասդ ըսել թէ գիւղացին, տասներկու ժամ քնանալով՝ բոլորովին գինովութիւնը անցուցած էր և կը հաւատէր պաղութեամբ իւր ըրած անխոհեմութեան մեծութիւնն և գործին մէջէն ելնելու համար իւր վստահութիւնը դրած էր ճարտարամտութեանն և իւր յաջող բաղդին վրայ։

Հակիւ թէ դղեկին բակին մէջ հոած էր գիւղացին, և ահա ամէն կողմէն լսեց չուներու հաչիւններ. ամբողջ չուներու խումբ մ'էր այս որոց չղթայները քակուած էին։ Դիւրին է դուշակել թէ ի՛նչ նպատակաւ։ Բայց այն վայրկենին յորում չուները իւր վրայ սլիտի յարձակէին, գիւղացին թող տուաւ իւր բաճկոնին տակ պահուած նապաստակներն, իբր թէ վախն իրեն այնպէս գործել կուտար, և չանց խումբն առանց այլ ևս ուշադրութիւն ընելու գիւղացւոյն որսին ետեւէն վազեց։ Ահա լաւ յղացուած գաղափար մը, ըսաւ իւրովի իչխանն, եւ միտքը դրաւ գիւղացւոյն հետ |զբօսնուլ, ինչպէս կ'ընէ կատուն մկան հետ։

Հրամայեց որ գայն տանին ճաշարանը և ինքն ալ գնաց նստիլ սեղանի մը չուրջն որուն վրայ դրուած էին ամենաձեղեցիկ կերակուրներ։ Գիւղացին քիչ մը վարանելէ յետոյ նստաւ անոր քով։ Արգանակն բերին, բայց դգալ չտուին իրեն։

— Ահա թշուառական մը, ըսաւ իչխանն, որ նախատինք կը բերէ իւր իչխանին ասպնջականութեան. քառորդէ մը յետոյ սլիտի ծեծուի, եթէ չմէ իւր արգանակն։

Գիւղացին հացի կեղեւ մ'առաւ, հանեց միջուկն, պատառաքաղին ծայրը հատատեց և այս անպատրաստից չինուած դգալով խմեց ապուրը, ժամանակ ժամանակ աչքին ծայրովը դիտելով իչխանը։ Որսի մեծ կտոր մը բերին, և գիւղացին նշմարեց թէ ամենէն պարարտ կտորը աղնուականին կողմը սլիտի դրուէր։

— Շատ գեղեցիկ կտոր մ'է այս, ըսաւ գիւղացին առնելով զայն իւր ձեռաց մէջ և քանի մը վայրկեան անոր վրայ հիանալէն յետոյ նորէն սեղանին վրայ դրաւ, բայց պարարտ մասը իւր կողմը դարձուց։

— Արդարեւ, ըսաւ իչխանն յաղթուելով խաղին մէջ, չատ գեղեցիկ է այս կտորը, բայց ամէն մարդ 100 ֆրանք չունի գրպանին մէջ որոնցմով կարենայ դնել այսպիսի համեղ կերակուր մը։

Եւ կերակուրն իւր առջի դիրքին մէջ դրաւ։

— Թէպէտ այդքան սուղ գնած էք, ըսաւ գիւղացին, բայց ճշմարիտ է թէ խաբուած չէք։

Զայս ըսելով գեղեցիկ մասը իւր կողմը դարձուց։

Իչխանը գոհ երեւցաւ այս պատասխանէն որուն չէր սպասէր, և թողուց որ լաւ մը ճաշակէ։ Ցետոյ պնակ մը բերին որուն մէջ երկու տեսակ ձուկ կը գտնուէր, մին մեծ իսկ միւսը փոքր։ Հաւա-

նականաբար փոքր ձուկը գիւղացւոյն տրուեցաւ, իսկ մեծն աղնուականին։

Գիւղացին պատառաքաղին ծայրովը առաւ ձուկը և մինչեւ իւր ականջին մօտ տանելով այնպէս ցոյց թէ ուշադրութեամբ մտիկ կընէր խօսքեր՝ զոր ձուկն կ'արտասանէր։

— Ի՞նչ կ'ընես հոդ, անզգամ, ըսաւ իշխանը։

— Տէր իշխան, հարցուր մ'ուղղեցի այս ձկան, ինքը լսեց հարցումս և պատասխանեց.

— Եւ ի՛նչ հարցուցիր, ըսաւ իշխանը։

— Իմ հայրս, ըսաւ գիւղացին, եւ երկու եղբայրներս խեղդուած են Հռենոսի մէջ, և հարցուցի ձկան թէ անոնց վրայ տեղեկութիւն ունէ՞ր։

— Եւ ի՞նչ պատասխանեց։

— Պատասխանեց թէ ինք՝ տակաւին շատ փոքր է, և քիչ մը ծանօթութիւն, զոր քաղած էր իւր ընկերներէն և սակաւաթիւ յարաբերութիւններն զորս ունեցած էր միւս ձկանց հետ, չէր բաւէր իմ եղբայրներուս ու հօրս վրայ տեղեկութիւններ տալ, բայց թէ որ կ'ուզէի անպատճառ անոնցմէ տեղեկութիւններ առնուլ մեծ դրացին միայն կրնար տալ։

Աղնուականն թոյլ տուաւ որ մեծ ձուկն ալ հարցաքննուի։

Գիւղացին կրկնել չտուաւ և իւր պատառաքաղով առաւ ձուկը, յետոյ իւր բերանին մօտեցուց եւ ակռաներով անոր գլուխը խածաւ կերաւ։

— Ինչո՞ւ ձուկը կ'ուտես դոչեց իշխանը,

— Թո՛ղ ձեր մեծապատուութիւնը ներէ ինձ, պատասխանեց, քանզի ձուկը խոստովանեցաւ թէ՝ ինքն կերած էր եղբայրներս և հայրս և ես ըրածին պատիժը տուի. եւ մնացածն ալ կուլ տուաւ։

Աղնուականը միտքը դրաւ պատժել այսպիսի յանդուգն մէկը։ Ձաչին վերջա-

նալուն մօտ ըսաւ գիւղացւոյն,

— Դուն որ լաւ հասկցար թէ ի՞նչպէս կը խօսին ձկանց հետ, կը ճանչնաս նաև լաւ գինին։

— Ո՛վ տէր, երկար փորձառութիւն մը ինձ սովրեցուց ձկանց բարքն և լեզուն։ Բայց ձեր իշխանութեան տակ աւելի ջուր կը գործածեն քան գինի, մանաւանդ լաւ գինի, և երկար ժամանակէ ի վեր հանդիպած չեմ այս վերջնոյն

— Լաւ ուրեմն, ըսաւ իշխանը, կ'ուզեմ որ այսօր նորէն ծանօթանաս լաւ գինւոյ հետ։

Եւ իւր սպասաւորները կանչելով քանի մը բառ ըսաւ անոնց ականջին, յետոյ զանոնք ղրկեց գիւղացւոյն հետ մառանը։ Մառանին մէջ տակառներն քովէ քով չարուած էին։ Նախ ամենէն փոքրէն ըսկըսելով խմեցին։ Գիւղացին համեղ գըտաւ գինին, բայց երբեք իւր աչքէն չը վրիպեցան երկու խարազաններ՝ որք կը տեսնուէին վերջին տակառին ետին եւ զորս պիտի ճաչակէր նաեւ։ Այդ ուտեստն շատ յարմար չէր իրեն, ուստի տակառին քով հասած ատեն ուժով մը քաշեց և հանեց տեղէն ծորակը, այնպէս որ գինին առատութեամբ վազեց։ Երկու սպասաւորք հասկնալով իրենց տիրոջմէն տեսնելիք ընդունելութիւնին, թէ երբ իմանար իրենց պատճառած վնասներն, փութացին ձեռքերնին ծակին վրայ դնել, որպէս զի գինին չհոսի, բայց մատամբ միայն կրցին արգելուլ ողողումը։

Բայց գիւղացին ասով չգոհացաւ։

Օգուտ քաղելով իրեն ապագայ դահիճներուն զրաղումէն խորամանկ գիւղացին առաւ խարազաններուն ամենէն մեծը, եւ սկսաւ ծեծել երկու սպասաւորները։

Խեղճերն հարուածներուն ցաւէն սկսան աղաղակել եւ աղնուականն որ կը

լսէր այդ ձայներն , կարծելով թէ գիւղացին է ծեծուողը՝ կը ծափահարէր եւ միանգամայն կը գոչէր « Ուժով զարկէք, թող այս լաւ պատիժ մ'ըլլայ : » Գիւղացին խղճմտաբար կատարեց աղնուականին յանձնարարութիւնն , մինչեւ որ թշուառ սպասաւորներն ինկան եւ աղնիւ գինին առատահոս վազեց տակառէն մինչեւ վերջին կաթիլը : Այն ատեն գիւղացին յամրաքայլ սանդուխէն վեր ելնելով մի քանի երկիկ եւ սպուխտ դրպանը դրաւ , որք մեզուներն կախուած էին : Երբ սանդուղին ծայրն հասաւ , այնպէս կքելով անցաւ դղեկին պարտէզէն որ աւէն մարդ կը կարծէր թէ ընդունած հարուածներէն իւր կողերն կոտրած էին: Իջանէն իսկ տեսնելով գիւղացւոյն վիճակն , գոչեց .

— Լաւ ուրեմն , երեկուան անխոհեմ խօսքերուդ պատիժն կրեցիր եւ խնդրածդ ընդունեցար :

— Այո , տէր իշխան , պատասխանեց գիւղացին , որքան սխալ գործեցի այնքան ալ պատիժ ընդունեցայ , եւ ինչպէս որ դուք այժմ ըսիք , ինձ պէտք եղածէն աւելին անգամ ընդունեցայ որովհետեւ առածովս եւ կինս կրնամք տարի մը ապրիլ եթէ անոնց համեմատութեամբ հաց ալ դնանք : Եւ այս վերջին խօսքերն արտասանելով դղեակին չարժական կամուրջէն անցաւ :

Թարգմ . Մ . Ռ. ՍԷՄԷՐՃԵԱՆ

ՆԱԻԱՐԵԿՈՒԹԻՒՆ « ՀԷՍԲԵՐԻԱՍ »Ի

Սառուցեալ ծովէն ցաւո Հէսբերիա
Ձմրան օրերուն՝ ճամբորդելր ճիւսիս .
Նաւապետ ծորին՝ իւր դստրիկն առեր ,
Տանէր իրեն հետ ուղեկից ընկեր :

Աղջիկն իր սիրուն ու ջնաշխարհիկ ,
Դեղձան վարսերուն գանգուրք խորոտիկ.
Կապուտակ աչերն՝ աստղի պէս փայլուն
Կ'ղողղոդայիկ վեր վարդ այտերուն :

Ալեոդոր երկինք , փոթորիկն աճեզ
Սարսեց, դղրդեց ցաւո ճոխ , զօրեղ ,
Որ՝ գերք մի ցնծոյգ ահաբեկ ի ջուռ ,
Սրացաւ սաստիկ քաջառաջ, հուժկուռ :

—Հոս է՛կ- ըսաւ հայրն, իմ աղջիկ սիրուն,
Երբէք քամիէն մի՛ խռովիր դուն .
Ամենէ սաստիկ հողմոյն դիմագրաւ
Կարեմ ստնանել փոթորիկն ահեաւ :

Հայրն խօսելով վերարկուն հանեց :
Ծածկեց իւր աղջիկ , ցրտէն պահպանեց ,
Խորտակուած պարան մ'առաւ կամուրջէն
Կայմի մի կապեց իւր փափուկ մէջքէն :

— Հայրիկ իմ սիրուն, ըսաւ նէ -խնդրեմ
Ի՞նչ է զանգակի այս ձայն զոր լսեմ :
— Մի՛, մի՛ խռովիր , հրեշտանդաներն է.
Ըսաւ իւր հայրն պինդ բռնած ղեկէ :

—Ո՛հ, հայր իմ , ի՛նչ է այս ձայն որոտուն
Թնդանո՞թ է որ զոռայ դղրդուն :
— Ա՜հ , սիրուն աղջիկ, այս ինչէ ցաւէ
Որ կատղած ծովուն զոհ մի եղած է :

—Հայր իմ, ի՞նչ է այս մեծ լոյս շողշողուն
Որ կ'փայլփլայ մէջ կոհակներուն . —
Զկա՛յ պատասխան , խաւարն է տիրած,
Ահա՛ղ , հայրն է մի դիակ սառած :

Մէջ կէս գիշերուան մթոյն , ահռելի ,
Ընդ մէջ ձիւնախառն , սուլող փոթորկի,
Նաւն կ'թռչի , որպէս ուրուական ,
Դէպ ի այն ժեռուտ դաժան հրեշտանդան:

Իմէջ փրփրուն խուրձից ու այեաց
Տատանեցաւ ճառն, ընդունեց հարուած
Եղէգն գոռ կոճակ մ'որ ճառազն աւլեց
Զինչ սառնակոյտեր վայրերեն անմերձ:

Որքան ալ ալիք փափուկ երեւին,
Որպես գեղմ կոչուած վերայ զառնուկին,
Այլ ճոցա տակի ժայռեր փշրեցին
Նաւուն կողերն զերք եղջիւրք ցուլին:

Այգուն՝ սառնալից ծովեզրին վրայ,
Ձկնորս մի ապշած դէտ ակն կեցայ,
Եւ կը ճիանայ տեսնելով սիրուն
Հրեշտակ մի կապուած կայմի մի ծփուն:

Իւր կուրծքին վրայ ծովու աղ սառած,
Ինչպես արցունքներն ի մէջ իւր աչաց.
Իսկ իւր ալեծուփ մազերն դեղձան
Այեաց հետ խառն ծփիին ծածան:

Լօնկ Ֆելլօ ՎԱՀԱՆ Կ. ԱՆՏՕՆԵԱՆ

Աղ. Ս. Մես. վարժ. Զմիւռնիոյ

ՄՇՏԱՏԵԻ ՏՈՄԱՐ

1873, 24 օգոստոսը շաբթուն ո՞ր օրն է

Մեր ազնիւ ընթերցողաց պիտի ներկայացնենք այժմ մի նոր տեսակ օրացոյց, որ որքան տարօրինակ նոյնքան հանճարեղ է: Հիմնական և գլխաւոր պայմանը կը կայանայ տասն և երկու ամսոց իւրաքանչիւրին սահմանեալ թուանշաններն լաւ մը սորվիլ.

Յունուար ..... զէռօ
Փետրուար ..... երեք
Մարտ ..... երեք
Ապրիլ ..... վեց
Մայիս ..... մէկ
Յունիս ..... չորս
Յուլիս ..... վեց
Օգոստոս ..... երկու
Սեպտեմբեր ..... հինգ
Հոկտեմբեր ..... զէռօ
Նոյեմբեր ..... երեք
Դեկտեմբեր ..... հինգ

Յիշեալ ցուցակին վրայէն եթէ ուշի ուշով մի քանի անգամ անցնիք, վստահ եմ որ իւրաքանչիւրին թուանշանները չը պիտի մոռնաք:

Ահա ինչ եղանակաւ կարելի է գտնել ամսոյն օրը:

Ամենքնիդ ալ գիտէք թէ շաբաթը եօթըն օրերէ կը բաղկանայ: 1 թուանշանով կորոշենք առաջին օրը, այսինքն երկուշաբթին, հետեւաբար երեքշաբթին 2 թուանշանը պիտի կրէ և այսպէս շարունակաբար մնացեալ աւուրց համար:

Բաց ասոր, անհրաժեշտ է նաեւ գիտնալ թէ խնդրուած տարին ո՞ր օրէն կ'սկսի:

1873 տարւոյն առաջին օրը երեքշաբթի է (այսինքն շաբթուան երկրորդ օրը, որ կը կրէ 2 թուանշանն) ուսկից հանեցէք 1, կը մնայ 1, ինչ որ կը ներկայացնէ 1873 տարւոյն թիւը:

Այս գիտնալնէդ յետոյ, կուզէք գիտնալ թէ 1873, օգոստոս 24, ո՞ր օր կուգայ: Հետեւեալ գումարը պիտի ընէք:

Քանի երրորդ 24
Ամսոյն թիւը 2
Տարւոյն թիւը 1
գումար 27

Յիշեալ գումարէն հանեցէ՛ք միշտ 7ին ամենամեծ բազմապատիկն (Թ՛ող ըլլայ 21), կը մնայ 6, որ է ՇԱԲԱԹ ՕՐ: Ուրեմն 1873, օգոստոս 24 շաբաթ օր մ'է:

Լա Նատիւռ. Մ. Գ. ՄՕՋԵԱՆ

ԱՌՑՆԻՆ ՑՆՑԵՍՈՒԹԻՒՆ

—

Մ Ա Ս Ն Գ·

Գ Ի Տ Ո Ղ Ք

ԴԱՍ ԺԸ·

(Շարունակութիւն տես տետր 18)

ԲՈՐԱԿՈՒՏ ՆԻՒԹԵՐ· — ՃԱՐՊՈՒՏ ՆԻՒԹԵՐ· — ՕՍԼԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ· — ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ· — ՀԻՒՍԱՇԷՆ· ՋԵՐՄԱՏՈՒ ԵՒ ՈՍԿՐԱՇԷՆ ՏԱՐՐՆԵՐ

Այն ամեն նիւթերն որ իրենց ունեցած անուն *կ'գործածուին, հետագայ չորս կարգերէն միոյն մէջ կ'մտնեն·*

Ա· Բորակուտ նիւթեր·— *Կան նիւթեր որ կ'պարունակեն ածխածին, ջրածին, թթուածին եւ բորակածին, որք են՝ ալիւրի սնձան* (gluten)*, ասլիա, բնաթել եւ պանրիա, որ պանրին էական տարրն է· Ասոնք կ'կոչուին* բորակուտ սնունդներ*, ինչպէս նաեւ* նախակերպք (proteid)·

Բ· Ճարպուտ նիւթեր·— *Կան նիւթեր՝ որ միայն ածխածին, ջրածին եւ թթուածին կ'պարունակեն քան ինչ որ կարեւոր է ջուր չինելու, երբ իրենց ունեցած թթուածինով միանան (*) ամեն իւղերն եւ ամեն կենդանական եւ բուսական ճարպաւոր նիւթերն այս կարգին կ'վերաբերին· Ասոնք կ'կոչուին* ճարպուտ նիւթեր·

Գ· Օսլայինն նիւթեր·— *Կան նիւթեր՝ որ ածխածին, ջրածին եւ թթուածին կ'պարունակեն միայն, բայց պէտք եղածին չափ ջրածին չեն պարունակեր որ ջուր արտադրեն, երբ իրենց թթուածինով խառնուին· Այն նիւթերն որ օսլայ, շաքար եւ խիժ կ'պարունակեն, ասոնք կարգին կ'վերաբերին եւ կ'կոչուին* օսլայինն (amyloids) *նիւթեր·*

Դ· Հանքայինն նիւթեր·— *Կան նաեւ անուններ որ հանքային տարրներ կ'պարունակեն, եւ ասոնք են ջուր, հասարակ աղ, եւ ուրիշ զանազան աղեր որ մէկ քանի բոյսերու մէջ կ'գտնուին·*

Հիւսաշէն, ջերմատու եւ ոսկրաշէն տարրներ·— *Վերոգրեալ նիւթերու առաջին կարգի վերաբերող տարրները սովորաբար կ'յիշուին իբրեւ մսաշէն կամ հիւսաշէն· երկրորդ եւ երրորդ կարգիններն՝ իբրեւ ջերմատու, թէեւ այս անունն այնքան յարմար չէ, վասն զի ջերմութեան արտադրութիւնն իրենց գործողութեանց մին է· Բայց որովհետեւ չատ ածխածին կ'պարունակեն այդ նիւթերը, երբեմն կ'կոչուին ածխաճուտ անուններ, եւ նոյնպէս ընդհանական, քանի որ արտաշնչութեան ժամանակ կ'սպառին· Չորրորդ կարգի նիւթերը, որ հանքային են, առաւելապէս կ'գտնուին ոսկրներու մէջ, հետեւապէս կ'կոչուին ոսկրաշէն·*

Այդ՝ մարմինը կենդանի եւ առողջ վիճակի մէջ պահելու համար, ամեն օր այս կարգերու անուններէն համեմատական մաս մը կարեւոր է· Վերջէն պիտի խօսինք թէ որչափ պէտք է մէն մի կարգէն եւ որ տեսակ անուններ կ'հայթայթեն այդ նիւթերը·

Առ այժմ կարեւոր է գիտնալ թէ՝ ինչ կերպով խորտիկն ու խմորեղէնն արիւն կ'դառնան եւ ոսկր ու միս չինելու կ'օգնեն·

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆ

(Շարունակելի)

(*) *Արդէն յայտնի է թէ՝ քիմիապէս ջուր չինելու համար 2 մաս ջրածին եւ 1 մաս թթուածին պէտք է, այս համեմատութիւն ցոյց տուող ձեւն է* Ջ 2 թ· *կամ* H 2 O· 1·

ՀՐԴԵՀ Ի ՆԱԻՈՒ

1883 ին, Խաղաղական ովկիանոսի մէջ հրոյ ճարակ եղաւ Հնդկական ընկերութեան վերաբերող Քինք չոգենաւը։

Ջրոյ անսահման ընդարձակութեան վրայ տեղի ունեցող այդ ազետալի արկածը տխուր և միանգամայն սրտայոյզ տեսարան մը պարզեց, Գիլբերային լեռնաշխարհեան կը յաջորդէ մի անսովոր աղմուկ. ուղևորաց մեծամաղձիկ և վշտագին ճիչերն կը թնդացնեն զօդն. ինչ կարէ ընել մարդն անհուն ծովուն մէջտեղ, ջուրց ընդարձակ անդունդին եզերքն, պաշարեալ հրեղէն սիւներով։ Իբր մի անյաւտակ անդունդ կը նկատէ այն ահաւոր միջոցը որ գինքը օգնութեան միջոցներէն կը հեռացնէ։ Ցուսահատ ամբոխ մը կը տեսնուի նաւուն կամուրջին վրայ որ կը բարձրացնէ յերկինս իւր դողդոջուն ձեռքերն սգատխուր աղաղակներ արձակելով։ Ահեղատեսիլ բոցերու հոսանքն, երկնից անսահմանութիւնը և ջուրց ընդարձակութիւնը դիլբերային մեծութեան մէջ կը ներկայացնեն ահաւոր և դժոխային, տեսիլ մը սոսկմամբ, արհաւիրք.... ի զուր օգնութիւն կը դոչէ տարաբաղդ ճանապարհորդն, խիստ հեռի է ցամաքէն, յուսոյ ձայնն իսկ չը կարէ իրեն քով հասնիլ։

Մահաչունչ արկածը կը գինէ ամէն հոգիներն և սոսկմամբ կը համակէ ամենուն սիրտը։ Գիլբերայ ատուերք առաւել կը սաստկացնեն հրդեհն և բոցերու օճախատոյտ հոսանքներ յուզեալ հողմոյ ուժգնութենէն, կը բարձրանան յերկինս։

Հուրն անյագաբար կը լափէ ողջոյն նաւը և հրաւառ բեկորներ անսովոր աղմուկ մը կը կորսուին ալեաց մէջ։

Խելայեղ ուղևորք արդէն իրենց նաւակաց մէջ մնած կը հեռանան արկածավայրէն բաղդէն միայն ակնկալելով ապաւէն մը.... Սաստիկ ջերմութիւն մը կը տիրէ ամէն ուրեք. օդը հեղգուցիչ և ծխաչունչ է և մոլեգին բոցը կը բռնէ իր ճիրաններուն մէջ հրկիզեալ նաւը ընկերացեալ կայծերու ճարճատիւնովն, և ծխաչունչ բեկորից չառաջնամբ։ Նաւը կորսնցուցած է իւր նախկին չքեղութիւնը. պարանները, կայմերն և առագաստն չեն երևիր այլ ևս. կարծես թէ հրեղէն երկինքի մը և ծովու մէջտեղ հրաւառ կոճղ մ'է որ կը վառի անդադար տարածելով իւր չուրջը երկիւղ և սոսկում միայն։ Սաստկաչունչ հողմն մը ռնչելով իբրև մի կատաղի գազան առաւել կը սաստկացնէ հրոյ զօրութիւնը և ահաւոր ճարճատիւններ լսելի կը լինին, բոցավառ ովկիանին վրայ գոգցես ծխաչունչ աւերակ մ'է, և ծովային թռչուններ իսկ չեն համարձակիր անցնիլ այդ հրեղէն ծովուն ալեաց վրայէն....

Առաւօտ է. արևն իւր առաջին ճառագայթքն կը տարածէ ովկիանին վրայ։ Լռութիւնը կը տիրէ ամեն ուրեք. թրքեցնոց երամներ ճեղքելով օդոյ ալիքներն ահարկու ովկիանին վրայէն կը սահին կանցնին, կասլուտակ ալեակք հանդարտեն և նշոյլն իսկ չերևիր նախորդ դիլբերոյ արկած են։ Աստուած իմ, ո՞ւր է նաւը, յո՞ր վայր գնացին բոցոյ հոսանքներն և ո՞ւր կը գտնուի մահաբոյր արկածավայրը։ Ամէն ինչ անեզր և անյատակ անդունդին մէջ ընկղմեցաւ։ Այսպէս կանցնին փառք աշխարհի։

Թարգմ. Մ. Գ. ՄՕՋԵԱՆ

ՕԴԱՊԱՐԻԿՈՎ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Անցեալ երեկոյ , այն հազուագիւտ սըրահներէն միոյն մէջ խմբուած էինք . ուր դեռ կը խօսակցուի : Հակակրութեան վըրայ բացուեցաւ խօսակցութիւնն : Հանրի Գ. յիշուած էր , որ իւր սենեկին մէջ կատուի մը ներկայութիւնն չէր կրնար հանդարտութեամբ տեսնել : Երբոյմ , որ կը դողար թոյնի հոտն առնելով . Պաքոն որ լուսնի խաւարումներու ատեն կը մարէր. Պէյլ , ջղաձգութենէ կը բռնուէր ծորակէ հոսող ջրին չչուկն լսելով , և ասոնց նըման բազմաթիւ օրինակներ :

Մի քանի ջղային երիտասարդուհիներ , արդէն քաջալերուելով այնքան մեծ հանճարներու տկարութիւններէն , իրենցներն կը խոստովանէին հպարտութեամբ: Այնչափ անոյշ է մեծ մարդոց հետ միանալ նոյն իսկ թերութիւններով : — Թերևս աւելի պակասութիւններով՝ քան թէ հանճարով. իրենց բարձրութիւնն մեզ կը ցածցընէ , իրենց տկարութիւններն մեզ կը բարձրացնեն :

— Եւ դուք , պարոն , ըսաւ մէկը բարի ծերունիի մը , որ մինչեւ այն ատեն լուռ կեցած էր , դուք ալ մեր խօսածին հակամետ մարդկային բնութեան հարկատո՞ւ էք :

Բացատրութիւն տալու պատրաստուող մարդն, նրբամիտ և չնորհալի խօսակից մ'էր , այլ չատ սկեպտիկեան , ատէպ լըրչաբար խօսելէ աւելի կը հեգնէր : Նոյնպէս զարմանօք լսեցինք պատասխանելն :

— Այո , տիկիններ , օդապարիկ մը վերելութիւնն չեմ կրնար տեսնել :

Եւ ուրախանալով ընդհանուր շւարումէն , յարեց .

— Շատ իրաւունք ունիմ. ասկէ ...

— Ո՛հ , պատմութիւն մը , դոչեցինք , և ամեն ոք ծերունիին շուրջն խմբուեցաւ : Այն ատեն պատմութիւնն սկսաւ :

Պիտի չանամ ընդօրինակել զայն :

Վաթսուն տարի առաջ , իրաւագիտութեան դաս կ'առնէի ի Փարիզ : Բայց օրինագրքին յօդուածներէն աւելի վողոցներու սալարկն կ'ուսնէի և միայն ամեն տեսակ զուարճութիւններ կը փնտռէի :

Օր մը հետեւեալ բառերն կրող մեծ ազդ մը ուշադրութիւնս գրաւեց . « Այս կիւրակէ , Պ. Ֆիրլէյ՝ օդապարկի վարիչ անգլիացի՝ մեծ վերելութիւն մը պիտի ընէ ի Շան-տը-Մարս . այն անձինք՝ որ կը փափաքին ընկերակցիլ՝ կը խնդրուին դիմել վողոց..... թիւ ..... » Այս ծանուցումն ներգործեց իմ վրայ : Օդային արշաւանք մը ինձ համար նոր բան մ'էր , այն ժամանակ օդապարկի մը մեկնումն այժմէն աւելի հազուագիւտ էր : Դեռ չէին ճանչեր այս ահագին գունտերն որ տասն հինգ կամ քսան հոգի կը տանին . երիտասարդ էի , յանդուգն . ձեռնարկող . չատ չմտածեցի ...

Քառորդ մը յետոյ , ծանուցեալ պանդոկն գացի և Պ. Ֆիրլէյն խնդրեցի : Ցարկ մը մտցուցին գիս՝ ուր մեծ , չղջուտ մարդ մը տեսայ . չապիկն բազուկներուն վրայ ամիսոսած՝ պարաններ ծայր ծայրի կապելու զբաղած էր : « Պարոն , ըսի , կըրնանք ձեզ հետ տանիլ գիս : »

Առանց խօսքս աւարտելու ժամանակ ձգելու , թեւէս կը բռնէ , կրունկներուս վրայ կը դառնէ , կը վերցնէ գիս , և առանց ո և է մեծարանքի , մէջին խորչի մը մէջ կախուած ահագին կշռի մը նժարին վրայ կը դնէ : Ապշած էի : Անգլիացին մի քանի ծանրութիւն կը դնէ նժարին վրայ , և գինքս մեղմիւ ձեղունն ելած կ'զգամ :

Ֆիրլէյ , այն ատեն ըսաւ . « Երչանկաբար նիհար էք ... տասն հոգի եկան այս առաւօտ գիս դտան : Ամենն ալ ծանր

էին իմ պզտիկ օդապարիկին համար։ Դուք պարոն ինձ կը յարմարիք։

Արդ, առ կիւրակէ։» Զայս ըսելով՝ ձեռքն կարկառեց և հրաժեշտ տուաւ։

Եթէ տաս տարուս աւելի մեծ լինէի, հաւանական է որ՝ ասոր նման այլանդակ մարդու մը հետ այսպիսի վտանգաւոր ուղեւորութեան մը ձեռնարկելէ առաջ՝ պիտի խորհէի։ Այլ հագիւ արբունքն հասած էի, և վերջ տուի մի քանի վախի, այս բացատրութիւնն կրկնելով՝ որ մըտքովս՝ ամենուն կը համապատասխանէր՝ «Անգլիացի մ'է։»

Հետեւեալ կիւրակին, ճիշդ ժամ երկուքին, ժամադրութեան տեղն էի։

Փոքրիկ օդապարիկ մը՝ որ անգիտութեանս պատճառաւ մեծ կը թուէր ինձ՝ խուռն բազմութեան մը վրայ կ'երերար։ Օդն աքանչելի էր. արեւին ճառագայթներն գունաին կերպասն ոսկեզօծելով՝ հեռիէն կրակի երեւոյթ մը կ'ուտային։

Ամեն բան պատրաստ է, նաւակն կը նաւինք։ Ֆիրլէյ կը գոչէ. «Կապերն խզեցէ՛ք։» Բացագանչութիւն մը կը պատասխանէ, և կը բարձրանանք սիգաբար։

Մեկնումս մը երբէք աւելի գեղեցիկ չ'եղաւ։

Մ. ԿՈՍՏԱՆԴԵԱՆ

Մնացեալն յաջորդ թերթով

ԼՈՒԾՈՒՄՆ ԹԻՒ 23 ՀԱՆԵԼՈՒԿԻ

ԼՈՒՍԻՆ

Զոր լուսին Աղնիւ պարոնայք Յովհաննէս Յարութիւնեան, աշակերտ Ներսիսեան վարժ. Ատաթազարի։ — Ղ. Մ. Յ. Բերվազեան, աշ. Հայկազեան վարժարանի

ԼՈՒԾՈՒՄՆ ԹԻՒ 24 ՀԱՆԵԼՈՒԿԻ

ԿԱՄՈՒՐՋ

ԼՈՒԾՈՒՄՆ ԹԻՒ 25 ՀԱՆԵԼՈՒԿԻ

ԿԻԹԱՌ

Զոր լուծեց աղնիւ Պ. Յովհաննէս Յարութիւնեան, աշ. Ներսիսեան վարժարանին Ատաթազարի։

ՀԱՆԵԼՈՒԿ 26

Մի գոյական վանկով երկու.
Առաջինս ձկջ տուներու
Կը գտնուի անպատճառ,
Իսկ երկրորդն՝ ներդործական
Մի բայի է հրամայական.
Իսկ երկուքը միասին և թէ վոքրին
Զուարճութեան կըլլան պատճառ։

Մ. Յ. ԲԵՐՎԱԶԵԱՆ

ՀԱՆԵԼՈՒԿ 27

Առաջնոյս վրայ վայվլուն։
Շողշողայ ամբողջս սիրուն։
Երկրորդս մի աւերակ
Անցեալոյն տխուր յիշատակ։

Մ. Գ. ՄՕՋԵԱՆ

ԲԱԶՄԱՎԷՊ

ՀԱՆԴԻՍԱՐԱՆ

Գ. ՊՈԱԿ ԵՒԱՍԵԱՑ

Հրատարակուեցաւ 1886 տարւոյ Սեպտեմբերի երրորդ շաբաթն։

Բազմավէպ Հանդիսարան, եռամսեայ կը հրատարակուի մարտ, յունիս, սեպտ. և դեկտ. ամսոյ մէջ։

Ընկերագրութեան քաղաքներն են Կ. Պոլիս, Սեդբոս խան. և Վենետիկ, Վանք

Մխիթարեանց , Ս. Ղազար ։
Բաժանորդագինն է տարեկան 10 ֆրնք.

ՏՆՏԵՍ

ԱՄՍՕՐԵԱՑ ՀԱՆԴԷՍ

Ժողովրդական տնտեսագիտութեան

Խմբ.—Տնօրէն Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

Ժողովրդեան մէջ տնտեսական գիտելիքները ծաւալելու նպատակաւ Արեւելեան Տնտեսական միութեան կողմանէ հրատարակուած սոյն ամսաթերթին տարեկան բաժանորդագինն է մայրաքաղաքին համար 10, եւ գաւառաց եւ օտար երկրաց համար 13 դահեկան , իսկ վեց ամսեայն 5 դահեկան ։ Երկու բաժանորդ գտնողն իրաւունք պիտի ունենայ երկրորդ եցամսեայ ձրի ստանալու ։ Բաժանորդագրութեան համար պէտք է դիմել Ղալաթիա , Փիւրէքճիլէր , Ջիվէր պէյ խան , թիւ 13 ։

ՏԱՐԵՐՔ

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒԻ

ԿԱՄ

Բոլորովին նոր եւ դիւրուսոյց ոճով

ԱՅԲԵՆԱՐԱՆ ԵՒ ՓԵՐԱԿԱՆ

Բարսեղ Էֆէնտի Ե. Էնքսէրճեանի հեղինակած սոյն դասագիրքն կը վաճառուի ամէն հայ գրավաճառաց քով : Կեդրոնատեղին է Յ. Գալաֆեան գրատունը ի Կ. Պոլիս. գին է 3 ղրշ ։

ՏԻՄՈԹԵԱՑ ԴԻԴՌՈՄ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻՈՑ

ԸՆԿԵՐԱՑԻՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ՈՒՂՂԵԱԼ

ԱՌ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՍ , ԱՌ ՕՐԻՈՐԴՍ

ԵՒ ԱՌ ԴԵՌԱՏԻ ԱՄՈՒՍՆԱՑԵԱԼՍ

Տպագրական Միութեան Հայ երիտասարդաց թարգմանութեամբ և արդեամբ տպագրեալ սոյն օգտաւէտ և գեղեցիկ գրքոյկը կը վաճառուի Պօլսոյ ամէն գրավաճառաց քով . Բերայ Պ. Վ.այսի գրատունը և Ղալաթիա Թղթավաճառ Յ, Արշակ Էֆէնտիի վաճառատունը ։

Գինն 5 ղրշ . Շատ գնողներու համար մասնաւոր զեղչ կ'ընէլայ ։

ԽԻԿԱՐ

ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍԵԱՑ

Խմբագիր — Յ. Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

Տնօրէն-գործակալ. - Ն. Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Գ. ՏԱՐԻ **1886** ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Խիկարն կը հրատարակուի ամիսն մի անգամ ։

Տարեկան բաժանորդագինն է Կ. Պոլսոյ ինչպէս նաև գաւառաց համար երկու արծաթ մէճիտ կանխիկ ։

Բաժանորդագրութեան և խմբագրութեան վերաբերեալ նամակք և գրութիւնք պէտք է ուղղել Նշան Կ. Պէրպէրեան Կ. Պոլիս , Էսկի Զապթիէ ճատտէսի , թիւ 63 .

Իւրաքանչիւր թերթին գինն է չորս դահեկան արծաթ ։

Հրատարակուեցաւ Նոյեմբ. ամսոյս առն։

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉՔ — ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ԵՒ Ս. ՏԷՕՎԼԷԹԵԱՆ
Տպագր. ՆՇԱՆ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ— Պոլիս , Էսքի Զապթիէ ճատտէսի , թիւ 63